

ENTREVISTA

Sarah Waters

NOVEL·LISTA GAL·LESA

S.W. Sí, a *Falsa identitat* tothom és corrupte, i per això no sorprèn tant, mentre que a *Besar el vellut*, el viatge de la Nancy és molt més dolorós amb l'afegit del que té d'inesperat. En realitat no sé per què m'entesto a explicar aquestes històries, crec que té a veure amb la força d'un mateix com a autor, portar els lectors cap a determinats viatges emocionals, que és el perquè de tot plegat.

F.B.V. Vostè escriu pensant molt en l'estructura, en aquest element de sorpresa que té tan estudiat.

S.W. Les tres novel·les que he escrit fins ara funcionen com una trilogia, encara que no estan escrites amb aquesta finalitat, i a cada una la trama és més complexa que l'anterior. De fet, començo la novel·la amb un argument senzillet, però quan vaig coneixent els personatges els demano que vagin fent el que necessito que facin, cosa que és molt interessant, i llavors hi ha aquests girs narratius tan sorprenents... Suposo que això té l'origen en la revisió dels clàssics del segle XIX, com *La dama de blanc*, de Wilkie Collins.

F.B.V. Vostè va començar a escriure mentre preparava la tesi doctoral. No és una escriptora de vocació, doncs?

S.W. No. Durant molt de temps he cregut que sóc novel·lista per accident. Jo preparava la tesi i vaig començar a pensar en l'argument de *Besar el vellut*, però vaig haver d'esperar fins que vaig acabar la tesi, perquè era massa feina, i després vaig

estar a l'atur un any, una oportunitat perfecta per escriure, i ho vaig aprofitar. Llavors, esclar, no tenia agent, ni editorial ni res semblant, era una situació bastant descoratjadora. Quan vaig tenir la segona idea, la d'*Affinity*, encara pensava que seguiria al món acadèmic, i no va ser ben bé fins a *Falsa identitat* que vaig creure que no. "Ara sí que sóc novel·lista", em vaig dir. I ara ja no em sento una acadèmica.

Vaig anar a unes conferències, i hi havia gent que feien ponències sobre... els meus llibres!

F.B.V. Potser hauria d'escriure assajos sobre els seus llibres per tornar al món acadèmic...

S.W. Però és que sento que és com si el meu cervell hagués canviat! L'objectiu de la meua escriptura ha canviat, i ara m'interessa molt més explicar històries que no pas analitzar-les. És com explicar una broma, crec que és millor fer-les, i no haver-les d'explicar.

F.B.V. I per què va començar a escriure, doncs?

S.W. En part tenia un objectiu força acadèmic, al principi. Jo feia la tesi sobre l'escriptura lesbiana i gai, en concret sobre les idees sobre gais i lesbianes a la història, en novel·les, llocs i esdeveniments del passat. I vaig pensar que podria escriure una novel·la històrica amb una temàtica lesbiana. El resultat és *Besar el vellut*, en què la protagonista va coneixent tots els mons lesbians, les diferents tipologies... és una mica moralista, perquè ve a dir que s'ha de ser

LES CANTANTS TATU S'HA ERIGIT EN UN DELS SÍMBOLS DEL MOVIMENT LÈSBIC DESINHIBIT

una bona lesbiana, d'una manera determinada.

F.B.V. Per què va escollir l'època victoriana?

S.W. Per motius bastant concrets. Volia escriure una novel·la lesbiana, de manera que havia de ser una època prou recent perquè es pogués parlar amb propietat de l'homosexualitat. Com més enrere anem més estrany se'ns fa tot i no podem aplicar etiquetes modernes al passat. Als anys 1890

a Londres, sobretot als llocs urbans, ja es podia veure al carrer el feminisme i el socialisme, però és prou lluny perquè la perspectiva sigui diferent. També hi ha la tradició del *music-hall*, del vodevil, en què l'homosexualitat és força arrelada, les imitacions, el transformisme...

F.B.V. Per què creu que les seves novel·les, centrades en les relacions homosexuals, són tan ben rebudes pels lectors heterosexuales?

S.W. És un fet interessant, i no esperava que el primer llibre trobés un públic tan ampli. Jo tenia l'esperança que hi hauria un públic lesbià, com va passar ràpidament, però també va començar a ser ressenyat als diaris d'informació general, fins que la BBC el va adaptar per a la televisió i allò ja va ser massa! Crec que era el moment, vaig tenir sort que sortís en aquell moment; ja hi havia hagut llibres gais llegits per heterosexuales, també algun llibre lesbic, però no gaires. La meua era una novel·la molt ambiciosa i creia que com a mínim arribaria al món homosexual, i ara és un llibre de referència.

F.B.V. Als seus llibres el paper dels personatges masculins és molt important: ells tenen també certa responsabilitat i fins i tot hi ha un casament a cada novel·la. Les dones fan veure que n'estan enamorades...

S.W. És un reflex del fet que les dones sempre han hagut de tenir en compte l'heterosexualitat fossin quins fossin els seus desitjos reals. I el matrimoni sempre ha format part de la vida de les dones, encara que els atraguessin les dones. El mateix els ha passat als gais. Oscar Wilde estava casat i tenia fills. Quan jo era més jove, als anys 80 i 90, hi havia moltes escriptores lesbianes i els seus personatges masculins sovint eren molt dolents: si era una novel·la negra i hi havia un home, sempre era l'assassí. Volia fer una cosa diferent, i als meus llibres les dones són més dolentes que els homes.

Camins alternatius i excitants

NARRATIVA

FRANCESC BOMBÍ-VILASECA

Sarah Waters, *Besar el vellut*.
Traducció de Raquel Galindo i Anna Guelbenzu.
LA MAGRANA / ANAGRAMA.
Barcelona, 2004.

Si a *Falsa identitat* vam poder llegir una novel·la en què el rerefons lèsbic era fins a cert punt anecdòtic, a la seva primera novel·la, aquest *Besar el vellut*, trobem la mateixa ambientació victoriana, el mateix Londres que serveix de fugida, una contraposició entre la ciutat i el poble —o la no-ciutat—, però ara el tema central sí que és el lesbianisme, i com podrien viure les dones sàfiques en l'Anglaterra de finals del segle XIX.

Sarah Waters teixeix la novel·la a través de la meravellosa vida de Nancy Astley, una noia que s'enamora d'una artista de *music-hall* i amb la qual arriba a Londres, on s'endinsa progressivament en el món del teatre, la prostitució, els salons femenins i els incipients grups socialistes i feministes. És una novel·la, com diu l'autora, amb un to moralista, en què dibuixa diverses maneres de viure com a lesbiana, i marca quines són bones i quines no. És bo acceptar-se a si mateix i mirar que els altres ens acceptin com som: amb cabells llargs o curts, amb faldilles o pantalons, fent l'amor amb homes o amb dones. Disfressada de novel·la històrica, *Besar el vellut*

és una afirmació política que sorprèn el lector atrapant-lo amb emocionants girs narratius que distribueixen eficaçment la tensió fins al final.

A la novel·la, Nancy comença treballant servint ostras al restaurant ostreria familiar i va passant per un embolic rere l'altre. Gairebé al final de cada part, el que pot anar malament, va pitjor. Waters es basa sovint en jocs d'aparences i porta l'acció tan al límit com li permet la narració, sense perdre ritme. És difícil no explicar detalls que avançarien massa esdeveniments al lector, però aviso que el llibre només és fa pesat físicament, amb 414 pàgines (494 en castellà) en què trobem una societat que

podem imaginar molt més propera que no imaginem.

Partint d'un treball acadèmic sobre la literatura gai i lesbiana a l'època victoriana, Waters ens endinsa en la vida subterrània d'un Londres que només és purità en aparença, en què la iniciació sexual i sentimental de la protagonista coincideix amb l'inici de les reivindicacions feministes i socialistes, en definitiva, uns camins que llavors eren alternatius i excitants. Un retrat viu d'una societat que només ens podem imaginar i que van obrir a la seva autora les portes de l'èxit literari. Amb només tres novel·les publicades ha guanyat alguns premis importants i l'any passat la prestigiosa revista *Granta* la va situar entre els vint joves escriptors britànics més prometedors.

Amb el suport de